

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

14 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Timofti Vladimir
Judecători - Plămădeală Ghenadie, Cobzac Elena

Examinând fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către inculpatul *Luca Alexandru* împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2022, în cauza penală de învinuire a lui

Luca Alexandru XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în or. XXXXX, anterior condamnat prin XXXXX,

în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal.

Termenii de examinare:

prima instanță: 21.06.2016 - 14.06.2021;

instanța de apel: 03.08.2021 - 13.04.2022;

instanța de recurs: 19.09.2022 - 14.12.2022.

Asupra motivelor invocate în recursuri, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 14 iunie 2021, în privința lui *Luca Alexandru* a fost încetat procesul penal privind învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod Penal, pe motiv că părțile s-au împăcat, eliberându-l de răspundere penală.

2. În sentința din 14 iunie 2021, prima instanță a constatat în fapt că: **Luca Alexandru**, în perioada lunii noiembrie 2018, având scopul sustragerii bunurilor altei persoane, cu inducerea în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, sub pretextul angajării unui avocat pentru reprezentarea intereselor în instanța de judecată, aflându-se pe str. Piața Gării 1, mun. Chișinău, a dobândit de la cet. Scutari Natalia XXXXX, a.n. XXXXX, mijloace bănești în sumă de 2800 euro, echivalentul sumei de 54908 lei, pricinuindu-i astfel lui Scutari Natalia XXXXX, o daună materială considerabilă în sumă de 54 908 lei.

Astfel, acțiunile lui Luca Alexandru au fost încadrate juridic în baza art. 190 alin. (1) Codul penal, conform indicilor calificativi:- „*escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile*”.

3. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, procurorul în Procuratura mun. Chișinău, Oficiul reprezentare a învinuirii în instanța de judecată, *Railean Aliona*, a declarat apel împotriva sentinței, prin care a solicitat casarea sentinței, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Luca Alexandru să fie recunoscut culpabil în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Codul penal, și în baza acestei Legi ai stabili acestuia pedeapsa sub formă de 3 ani închisoare, cu ispășire în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea recursului a invocat că, prima instanță eronat a încetat procesul penal în privința lui Luca Alexandru, pe motivul împăcării părților, acceptând cererea părții vătămate și cea a inculpatului de încetare a procesului penal și tranzacția de împăcare.

A susținut că, prima instanță la emiterea sentinței de încetare nu a luat în considerație faptul că, inculpatul prin sentința Judecătorei Cahul din 19.01.2016, a fost condamnat în baza art. 190 alin. (2), lit. c), d) Cod penal - 3 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, fiind eliberat la 22.01.2018, după ispășirea pedepsei.

A menționat că, inculpatul a comis infracțiunea în perioada lunii noiembrie 2018, la o perioadă de 10 luni după ispășirea pedepsei. Astfel, se constată că antecedentele penale ale inculpatului la acel moment nu erau stinse, considerent din care prevederile art. 109 Cod penal, nu erau aplicabile în speța dată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2022, apelul procurorului a fost admis și s-a dispus casarea integrală a sentinței și s-a pronunțat o nouă hotărâre conform modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Luca Alexandru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Codul penal și condamnat în baza acestei Legi, la o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită prevederilor legale ce guvernează speța dedusă judecării.

Instanța de apel din totalitatea de probe, apreciate cu respectarea prevederilor art. 27, 99-101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței și veridicități, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor expuse la *pct. 23* al deciziei instanței de apel, a constatat următoarea stare de fapt:

Luca Alexandru, în perioada lunii noiembrie 2018, având scopul sustragerii bunurilor alte persoane, prin inducerea în eroare prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, sub pretextul angajării unui avocat pentru reprezentarea intereselor în instanța de judecată, aflându-se pe str. Piața Gării 1, mun. Chișinău, a dobândit de la Scutari Natalia XXXXX, a.n. XXXXX, mijloace bănești în sumă de 2800 euro, echivalentul sumei de 54908 lei, pricinuindu-i astfel lui Scutari Natalia XXXXX o daună materială considerabilă în sumă de 54 908 lei.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate Luca Alexandru, a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal, individualizată prin „*escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin*

inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile”.

Instanța de apel a constatat că, în conformitate cu prevederile art.76 Codul penal, nu s-au reținut careva circumstanțe atenuante, iar în conformitate cu art.77 Codul penal, în calitate de circumstanțe agravante a fost reținut faptul „săvârșirii infracțiunii de către o persoană care anterior a fost condamnată pentru infracțiune similară sau pentru alte fapte care au relevanță pentru cauză”.

Ce ține de personalitatea inculpatului, instanța de apel a constatat că în privința acestuia au fost pronunțate mai multe sentințe și anume:

-sentința Judecătoria Cahul, nr. 1-366/2015 din 14.01.2016, prin care Luca Alexandru, a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal - procesul penal fiind încetat din motivul împăcării părților (f.d. 57, Vol. I);

-sentința Judecătoria Cahul, nr. 1-338/2014 din 21.10.2015, prin care Luca Alexandru a fost condamnat în baza art. 190 alin. (2) lit. c), d) Cod penal - 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip închis.

Astfel a concluzionat că, o pedeapsă non-privativă de libertate în privința inculpatului nu își va atinge scopul deplin, anterior inculpatului fiindu-i stabilită o pedeapsă condiționată.

Ca urmare celor menționate, la individualizarea și stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Luca Alexandru, instanța de apel a ținut cont de prevederile art. art. 6, 7, 16, 61, 75, 76, 77, 78 Cod penal, de gravitatea infracțiunii săvârșite, care se atribuie la categoria infracțiunilor mai puțin grave prin prisma prevederilor art. 16 Cod penal, de faptul că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție, de personalitatea inculpatului, inclusiv de faptul că, anterior a fost judecat (revendicare F-246, f.d. 53-54, Vol. I), fapt ce denotă că, inculpatul nu a făcut careva concluzii pentru sine, continuând comportamentul antisocial prin săvârșirea de noi infracțiuni, la evidența medicului psihiatru se află cu XXXXX (f.d. 44, Vol. I), la evidența medicului narcolog nu se află (f. d. 48, Vol. I).

Astfel, instanța de apel i-a stabilit lui Luca Alexandru în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, instanța de apel la pct. 62-67 al deciziei contestate, a explicat că în privința inculpatului nu poate fi aplicată Legea nr. 224 din 24 decembrie 2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, deoarece nu întrunește condițiile prevăzute de Legea menționată. (f.d.22-28, Vol. II)

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 08 august 2022 inculpatul *Luca Alexandru*, fără a invoca careva temeii juridic prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod procedură penală, a solicitat anularea deciziei, cu rejudecarea cauzei și aplicarea unei pedepse neprivative de libertate.

În motivarea acestuia a invocat că, cauza a fost examinată în instanța de apel fără participarea sa, și i-a fost aplicată o pedeapsă prea aspră prevăzută la norma de care este condamnat, deși a achitat prejudiciul material în totalitate părții vătămate, a recunoscut vina de cele comise, motiv din care consideră că urma să fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

5.1. La 29 august 2022, inculpatul *Luca Alexandru*, a declarat recurs suplimentar în privința deciziei instanței de apel, invocând temeiiurile prevăzute la art. 427 alin. (1), pct. 4), 5) Cod procedură penală, „hotărârile

instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel dacă: judecata a avut loc fără participarea ... inculpatului, când participarea lor era obligatorie potrivit legii sau cauza a fost judecată în primă instanță sau în apel fără citarea legală a unei părți sau care, legal citată, a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate" solicitând casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel.

În motivarea recursului suplimentar a invocat că, la 04.08.2022, a fost reținut la locul de reședință al său în baza deciziei Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2022, în același timp a luat cunoștință cu decizia și a scris recurs, deoarece instanța de apel a examinat cauza în absența sa, privându-l de dreptul de a se apăra, fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil.

A susținut că, instanța de apel neîntemeiat a considerat că a fost legal citat despre locul, data și ora ședinței de judecată. Or, dânsul nu a cunoscut că sentința a fost contestată, nu a primit copia cererii de apel al procurorului și nu a primit citație de la Curtea de Apel Chișinău.

Instanța de apel s-a bazat pe faptul că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 27 mai 2020, a fost anunțat în căutare (vol. I, f.d. 162-163) cu informația eliberată de Inspectoratul de poliție Centru, mun. Chișinău, precum că a fost pornit dosar de căutare nr.2020010201, la 01 iunie 2020 (vol. 1, f.d.167). Astfel, consideră că instanța de apel nu avea dreptul de a examina cauza în lipsa sa.

Consideră că, recursul l-a declarat în termenul de 30 de zile de la data când a făcut cunoștință cu decizia instanței de apel, însă, luând în considerație că, legea procesual-penală prevede posibilitatea depunerii recursului în termen de 30 de zile numai de la data "*pronunțării deciziei*", însă nu a putut exercita acest drept deoarece nu putea ști în acest termen despre pronunțarea deciziei instanței de apel, astfel, a solicitat instanței de recurs restabilirea termenului de declarare a recursului.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează asupra inadmisibilității acestuia din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că, recursul este declarat peste termen.*

Dispozițiile art.422 Cod de procedură penală, prevăd expres că *termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.*

Din materialele dosarului rezultă că, dispozitivul deciziei atacate a fost pronunțat la 13 aprilie 2022, în prezența avocatului acestuia Caragia Elisaveta, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din 25 mai 2022 (f.d.19-20, vol. II), din care rezultă că, avocatul acestuia a fost înștiințat că pronunțarea dispozitivului deciziei va avea loc la 13 aprilie 2022.

Totodată, Colegiul penal reține că potrivit recipisei anexate la materialele cauzei (f.d.30, Vol. II), se atestă că atât Luca Alexandru, cât și apărătorul acestuia Caragia Elizaveta au recepționat Decizia motivată la data de 25 mai 2022, ultimii contrasemnând actul menționat.

Astfel, în speță termenul de 30 zile se calculează începând cu 25 mai 2022 și respectiv a fost epuizat la 25 iunie 2022, însă recursul a fost depus la Oficiul poștal la 04 august 2022, și înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 08 august 2022 (f. d. 44, vol. II).

Din cele constatate mai sus, instanța de recurs conchide că, recursul declarat de Luca Alexandru este depus peste termenul legal de 30 zile, prevăzut în art. 422 Cod de procedură penală.

Astfel, potrivit prevederilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, *în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.*

Mai mult, potrivit art. 231 Cod de procedură penală, *termenele stabilite de prezentul cod se calculează pe ore, zile, luni și ani. La calcularea termenelor procedurale se pornește de la ora, ziua, luna și anul indicate în actul care a provocat curgerea termenului, afară de cazurile în care legea dispune altfel. La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se ia în calcul ora sau ziua de la care începe să curgă termenul, nici ora sau ziua în care acesta se împlinește.*

La acest capitol, unul dintre scopurile Legii procesual penale este asigurarea egalității pentru toate părțile interesate în procesul penal, însă acest deziderat impune disciplinarea activității procesuale, inclusiv și prin stabilirea unor termene peremptorii.

În acest sens, dispoziția art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din exercițiul dreptului. Astfel, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza *Bodiu vs. Republica Moldova* din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că, admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art.6§1 CEDO.

În acest context, Colegiul penal, constatând încălcarea de către recurent a prevederilor art.422 Cod de procedură penală, a ajuns la concluzia inadmisibilității recursului declarat, din motiv că este depus peste termen.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2), pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpatul *Luca Alexandru* împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 13 aprilie 2022, în cauza penală în privința lui **Luca Alexandru XXXXX**, ca fiind declarat *peste termen*.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **22 decembrie 2022**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Cobzac Elena